

ABD EKSENLİ ERİTME POTASI SÖYLEMİ VE TÜRKİYE EKSENLİ AÇILIM POLİTİKALARI

PROF. DR. KAMİL AYDIN*

Herhangi bir siyasal, sosyal, kültürel, sanatsal ve bilimsel bir olayın, etkinliğin veya uygulamanın tarihsel süreci irdelendiğinde genelde mutlaka resmî ya da kabul görmüş bir tarih veya dönemden söz edilmesine rağmen, ilgili olay, uygulama ya da etkinliğin izlerinin daha önceki dönemlere şu veya bu şekilde uzandığı gözlemlenmektedir. Dolayısıyla, resmî kaynaklar sistematik uluslaşma sürecinin çıkış noktasını 18. yüzyıl sonlarına, yani Fransız Devrimi ve sonrasındaki kazanımlara bağlamış olsa da Batı'da ulusal bilinç aslında Rönesansla birlikte biçimlenmeye başlamıştır. Diğer bir ifadeyle, insan merkezli bir yapının etkin olduğu bu dönemde düşünce yapısında hümanizm, dinsel öğretilerde reformasyon ve bilim sanatta ise neoklasik algılama biçiminin temelinde Avrupa'da hızla oluşan ulusal bilinç yatmaktadır. Örneğin İngiltere 16. yüzyılın hemen başlarında benzer ulusal bilincin etkisiyle Anglikan Kilisesini (Church of England) kurarak en önemli reformasyon adımını atmış, kendi dilinde eğitim öğretim atılımlarını gerçekleştirmeye başlamış, kurduğu ulusal tiyatrolarda sahnelenmek üzere İngilizce oyunlar kaleme alınmış ve ülkenin idari merkezine oluşturmaya çalıştığı kendi ulusunu ve onların beklentilerini yerleştirmiştir.

Bu bağlamda İngiliz uluslaşma sürecine kısaca değinmek gerekirse, Keltlerle başlayan coğrafyanın istila sürecinin daha sonraları Romalı, Wiking, Nor-

* Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

man ve Germen akınlarıyla devam ettiği söylenebilir (Mc Dowall 1989: 11-43). İstila eden her grubun çeşitli etkilerinden söz etmek olasıdır. Bu gruplar içerisinde en güçlü ve kalıcı etkiyi farklı etnik kimlik ya da kabilelerce gerçekleştiren Germen istilaları bırakmıştır (O'Driscoll 2009: 15-32). Çünkü, *Angles, Saxons, Jutes* başta olmak üzere istila amaçlı adaya gelen sayısız Germen gruplar hâlihazırda adada yaşayanlarla güçlü bir etkileşim sayesinde iletişim kurmayı başarabilmiştir. Özellikle "*Angle*" ve "*Saxon*"ların yaşam tarzları, dil, inanç gelenek, görenek gibi öz değerleriyle güç merkezi olarak taşıdıkları kimlik ve dokuyu "*Anglo-Saxon*" terkibiyle bölgede yaşayan tüm topluluklara hâkim kılmışlardır (Collie ve Martin 2000). İşte İngiliz denilen ulusal kimlik adada kısaca böyle bir süreçte oluş-

Batı'daki uluslaşma süreçlerine bakıldığında kurucu irade olsalar dahi tek bir etnik grup veya kabileden oluşan ulusların varlığından söz etmek oldukça güçtür.

muştur. Dolayısıyla, ülkede İngiliz ulusal kimliğini taşıyan herhangi bir vatandaşa Germenlerin hangi kabilesinden veya etnik gruptan olduğunu sormak oldukça komik ve saçma olarak algılanmaktadır. Her bir İngiliz vatandaşı açıkça bilir ve kabul eder ki uluslaşma süreci artık tamamlanmıştır. Süreç sonunda ulusun adı İngiliz'dir ve ülke ismi de aynı kökten yani *Angle*'ların ülkesi (Land of Angles) terki-binden türetilmiştir. Böylece ülkede artık kimin Wiking, kimin Jute, Norman ya da Roman kökenli olduğundan söz edilmez. Yine benzer bir süreçle adalar krallığındaki Galler, İskoçya ve İrlandalıların da farklı Kelt etnik grupların bir araya gelmesiyle oluşan ulusal kimlikler olduğu bilinmektedir (O'Driscoll 2009).

Bütün bunları belirtmemizin nedeni zihinlerde benzer çağrışımlar yaratılarak yanlış algılamalara yol açan şu gerçeği vurgulamaya çalışmaktır: Batı'daki uluslaşma süreçlerine bakıldığında kurucu irade olsalar dahi tek bir etnik grup veya kabileden oluşan ulusların varlığından söz etmek oldukça güçtür, çünkü verilen örneklerde de görüldüğü gibi farklı insan topluluklarının veya etnik grupların bir araya gelerek güçlü bir yapı etrafında kümelenmek kaydıyla bir ulusal kimlik ve yapı oluşturdukları görülmektedir. Bu sosyolojik tespitten hareketle Türk milletinin de benzer bir yapıyla bünyesinde farklı etnik unsurları barındırması hayli doğal ve olağandır. Fakat güçlü ve meşakkatli süreçten geçen bu yapıyı, tümdengelim yöntemiyle ya da bütünden hareketle unsurlara ayırtmak doğal yapıya o denli aykırıdır ve tutarsızlıktır. Bu durum gerekli bileşenlerin uyumlu bir biçimde bir araya getirilerek kendine özgü bir tat oluşturan lokum ya da çikolatayı, yeniden damıtarak unsurlarına ayırmaya çalışmak kadar anlamsızdır.

1960'lar sonrası postmodern bir anlayış ve söylemle öncelikle Batı dünyasında etkinlik kazanan mevcut ulusal yapıları sorgulama geleneğine bakıldığında, güçlü Batılı ulus devletlerin bu eleştirel anlayıştan pek de etkilenmediği görülürken bu anlayış özellikle uluslaşma süreçlerini tamamlamamış gelişmekte olan bazı ülkelerde "çok kültürlülük" (*multiculturalism*) adı altında fazlaca kabul görmüş ve yankı bulmuştur. Sonraları daha profesyonel bir araştırma yöntemi ya da eleştiri kuramı hâline dönüşen bu çok kültürcü anlayış, Batı'nın güçlü bir stratejik silahı hâline gelerek özellikle jeopolitik, ekonomik, kültürel ve potansiyel önemi haiz coğrafyalarda *Demokrasi Projesi*, *Küreselleşme*, *Yeni Dünya Düzeni*, *Medeniyetler Çatışması*, *Medeniyetler İttifakı*, *Büyük Orta Doğu Projesi* gibi farklı masum söylemlerle somut sömürge veya ayrıştırma misyonlarına dönüşmüştür. Aslında güçlü stratejilerin hedeflenen, coğrafya ve ulusların zaafı üzerine kurulması gerçeğinden yola çıkıldığında, benzer projelerin önceki yüzyıllarda da "*Büyük Oyun*" (*Great Game*) gibi farklı isimlendirmelerle gündeme getirildiği bilinen bir gerçektir.

Yeni stratejik plan, proje ve programlara dönüştürülen bu sorgulama modası, güçlü Batı ulus devletlerinde bir tür entelektüel, sanatsal ya da eleştirel felsefi bir etkinlik boyutunda kalırken gelişmekte olan birçok genç cumhuriyetlerdeki resmî otoritelerce büyük kabul görmekte ve eyleme dönüştürülmeye çalışılmaktadır. Bu anlayış, tutum ya da davranışla yeni bir kaos ortamı yaratılmakta ve oluşan bu kaos izah edilirken de sağlanması gereken düzen öncesi zorunlu bir aşama gibi sunulmaktadır. Bu durumu somut bir örnekle açıklamak gerekirse; ABD'nin mevcut ulusal yapısına bakıldığında, farklı etnisiteler ve Hristiyan mezhepler bir yana, bünyesinde çeşitli ulusal ve dinsel kimlikleri içermesine rağmen, çok kültürlülüğün bir zenginlik ve birliktelik unsuru olarak vurgulandığı görülür. Bunun gerekli izahı da "*Eritme Potası*" (*Melting Pot*) simgesi ya da metaforuyla yapılmaktadır. Yani yüzyıllardır ABD'ye göç eden farklı sosyolojik unsurlar yaratılmaya çalışılan bu yeni ulus potasında eriyerek biçimlenmektedir. Diğer bir ifadeyle, XVIII. yüzyıldan XIX. yüzyılın sonuna kadar geçen iki yüzyıllık süreç de İngiliz, İskoç, İrlandalı, Hollandalı, Alman ve kuzeybatı Avrupalı halkların kaynaşmasıyla ortaya çıkan Beyaz Anglosakson ve Protestan (BASP) kültürü, diğer bütün ırksal, dinsel ve etnik toplulukların içinde eriyebilecekleri değerleri tanımlayan hâkim ideolojik ve kültürel kod hâline gelerek XX. yüzyılın başında popülerleşecek olan eritme potası metaforunun dayandığı tarihi ham maddeyi oluşturmuştur (Parillo 1994: 538).

Yukarıda anılan metaforun kullanımıyla hedeflenen kazanım; farklı etnik, ulusal, dinsel ve ırksal kökenden gelen insanların eski ve köhne inançlarından, geleneklerinden ve yaşam tarzlarından arınarak dayanışmacı bir ulus ve çalışan bir pazar içinde kaynaşarak Amerikanlaşma idealidir (İrem 2005:190-218). Bu ideal;

Rus Yahudi'si olan İngiliz asıllı Israel Zangwill'in 1908'de sahnelenen *Eritme Potası* adlı oyunuyla genel kabul görmüş ve yavaş yavaş siyasal bir bağlama taşınmaya hazırlanmıştır (Szuberla 1995: 3-20). Oyunun baş kahramanı da yazar gibi New York'ta yaşayan Rus Yahudi'si David Quixano isminde genç bir bestecidir. Oyun, kahramanın çok sayıda ırkın uyum içinde birbirine karıştığı bir ülke olarak Amerika'yı anlatan bir senfoni yazma tutkusu ve Yahudi karşıtı bir babanın Hristiyan kızı Vera ile evlenme arzusu üzerine kurulmuştur. Dahası Amerika'yı Avrupa'nın farklı bölgelerinden ve kültürlerinden gelen çok çeşitli insanların içinde eridikleri bir "eritme potası" olarak betimleyen David, bu toprakları Tanrı'nın kutsadığını ve farklı kökenden milyonlarca insanın eritme potası içinden geçerek artık geçmişe değil, geleceğe bakan yeni bir uygarlığın parçası hâline geldiklerini ilan etmektedir (Kraus 1999: 3-19). Oyunun bir başka yerinde sunmaya çalıştığı diğer bir "eritme potası" resminde de David şunları kurgulamaya çalışmaktadır: *Amerika Tanrı'nın kalıbıdır; Avrupa'nın bütün ırklarının içinde eridikleri ve yeniden şekillendikleri büyük eritme potasıdır. Almanlar, Fransızlar, İrlandalılar, İngilizler, Yahudiler ve Ruslar hepiniz kabın içine! Tanrı Amerikalı yaratıyor!* (Zangwill 1909).

"Eritme potası" metaforunu siyasal söylemlerinde özellikle Amerikanlaştırma içerikli konuşmalarında sıkça kullanan Theodore Roosevelt 1776'dan 1989'a kadar George Washington ve adamlarının farklı unsurları bu kabın içerisinde eriterek Amerikan ulusunun yaratıldığını vurgulamaktadır (Vecoli 1996: 9-27). Bir başka söyleminde ise Amerika'da "yarı yarıya Amerikalılığa değil sadece yüzde yüz Amerikalılığa" yer olduğunu ifade ederken özellikle yönetici kadronun güçlü bir bütünleşme ve Amerikanlaştırma sürecine katılmasını dile getirmektedir (Rumbaut 1997: 923-60). Kısaca "Amerikanlaştırma siyasetinin popüler bir teması hâline gelen "eritme potası" metaforu, İngilizceye hâkimiyetten başlayarak Amerikan değerlerinin özümsemesini amaçlayan ve ulusu temsil eden federal siyasal otoritelerce sadakatçi şartlarının öğrenilmesini öngören bir ulus kurma projesini ima etmektedir" (İrem 2005: 207).

87 yıllık bir geçmişi olan genç Türkiye Cumhuriyeti penceresinden bakıldığında; gerçekte bin yılı aşkın bir sürede birlikte yaşama azim ve kararlılığını gösteren eritme potasından da öte karılmış güçlü bir harç yapısıyla tek bir etnik veya inanç kökenine dayanmayan ulusal kimlik yani Türk kimliği, etnik köken merkezli unsurlar sürekli vurgulanarak bir tür "çok kültürcü", "çok inanç sistemli", "çok etnikçi" bir yapıya dönüştürülmek istenmektedir. Diğer bir ifadeyle ABD örneğinde olduğu gibi eritme potasında yoğurma bir tarafa, hâlihazırda karılmış, yoğurulmuş ve bütünleşmiş Türk kimliği çözülmeye veya damıtılmaya tabi tutulmaktadır. Bunun karşısında kurumsal bir yapı arz eden ve bir tür üst çatı ve kurucu iradenin somut tezahürü olan Türkiye Cumhuriyeti sorgulanmaya hatta

yargılanmaya maruz kalmaktadır; “Türkiye Cumhuriyeti Devleti; Müslümanları, gayrimüslimleri, Alevileri, Kürtleri, Romanları, ötekileştirmiştir.” Öte yandan, ABD birçok ulusal kimliği bir potada eriterek yeni bir ulus yaratmaya çalışırken ve yarattığı bu kimliği her türlü değerın üzerine koyarak kilisesinde dua ederken dahi öncelikle “Tanrı önce Amerika’yı korusun ve sonra sizi korusun.” (God bless America and God bless you.) derken! Türkiye de “Ne mutlu Türk’üm diyene!” birleştirici mensubiyet harcı birçoklarını rahatsız etmektedir.

Benzer rahatsızlığı hisseden siyasal erk, Hüseyin Çelik’in belirttiği Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin sürdürdüğü bu ötekileştirme sürecine bir çözüm amacıyla bir dizi açılım politikasını uygulamaya koymaya başlamıştır. Sözde birtakım demokrasi, özgürlük ve insan hakları eksenli yenilikler içerdiği söylemine karşın uygulamalara bakıldığında beklenen sonucun aksine bir durumun söz konusu olduğu görülür.

Açılım projelerinin başında ismi konmada bir hayli güçlük çekilen Kürt açılımı (demokratik açılım- Millî Birlik Projesi) süreci Cumhurbaşkanı Abdullah Gül’ün 2009 yılı içerisinde Prag’a yaptığı ziyaret dönüşünde ayağının tozuyla yaptığı konuşmada “Adına ne dersiniz deyin bu sorun çözülmesi.” ve daha sonra 1 Ekim 2010 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışında yine konuşuyla ilgili “Siz çözmezseniz birileri çözer.” şeklindeki ifadeyle başlatılmıştır. Akabinde İçişleri Bakanlığının koordinatörlüğünde içeriği belli olmayan Kürt açılımı destek turları başlatılmış; bu sürecin iyi niyet göstergesi olarak da pişmanlık yasası gündeme getirilmiştir. Başlatılan bu süreçte kullanılan “Analar ağlamasın!” sloganı başlangıçta kulağa oldukça hoş gelmişti. İçeriğinin ve uygulama tarzının pek de anlaşılmadığı bu açılımın bir başka tezahürü ve beraberinde yarattığı infial ve hayal kırıklığı Habur’dan teslim olan değil teslim alan bir edayla giren teröristlerin seyyar mahkemelerce yargılanmaya çalışılmasıdır. Artık gözyaşı ve kanın durdurulmasını birinci amaç edilen Kürt açılımı çerçevesinde ikinci adım olarak tüm okullarda Millî Eğitim Bakanlığının öngörüsüyle ilk dersin demokrasi ve insan hakları içerikli yapılmasıydı. Diğer bir açılım ayağı özellikle Doğu ve Güneydoğu’daki bazı yerleşim bi-

Öncelikli kazanımları arasında akan kanın ve gözyaşının durmasının ve millî birlik ve kardeşliğin sağlanması için hedeflendiği bu projeye ilgili atılan adımların sonucunda gelişen nokta oldukça kaygı vericidir. Çünkü ne hedeflenen terör, gözyaşı ve kan durmuştur ne de birlik ve beraberlik bağları pekişmiştir.

rimlerinin eski isimlerinin kullanılmasının gündeme getirilmesiydi. Yine bu çerçevede Kürtçe TV yayını devreye sokularak yapılan dizilerle etnik romantizm yaratılmaya çalışılmıştı.

Öncelikli kazanımları arasında akan kanın ve gözyaşının durmasının ve millî birlik ve kardeşliğin sağlanmasının hedeflendiği bu projeye ilgili atılan adımların sonucunda gelinen nokta oldukça kaygı vericidir. Çünkü ne hedeflenen terör, gözyaşı ve kan durmuştur ne de birlik ve beraberlik bağları pekişmiştir. Aksine iki binli yılların başında bitme noktasındaki terör daha da şiddetli bir biçimde tırmanmaya başlamış; artan şehit ve gazi sayısına paralel olarak ağlayan analar çoğalmış; bin yılı aşan bir sürede elde edilen birlikte yaşama arzusu ve kararlılığı sekteye uğramış; çocuklar okulda, esnaf çarşıda ve pazarda, işçi ve memur çalıştığı kurumda etnik aidiyet sorgulamasına başlamış ve bütün bunların sonucunda etnik merkezli izolasyon ve gettolaşma sürecine girilmiştir. Dolayısıyla bin yılda karılan harç, açılım adı altında ismiyle müsemma biçimde açılmaya ve ayrışmaya dönüşmüştür.

Yaşanan bütün bu açılım uygulamaları, bin yılı aşan kardeşliğin sorgulanması ve iki binli yılların başında yok olmaya yüz tutmuş terör ve gözyaşının yeniden artmasıyla sonuçlanmıştır.

Diğer bir açılım projesi, "Ermeni açılımı" adı altında kamuoyuna sunulmuştur. Bu çerçevede gündeme getirilen hususlar arasında özellikle 1915 Tehcir Olaylarına atfen kamuoyunda "Türkler tarihiyle yüzleşmeli!" argümanı dillendirilmeye başlanmış ve bu bağlamda Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni ve Türk milletini yargısız infaza tabi tutan çeşitli konferanslar, TV programları ve uluslararası organizasyonlar gerçekleştirilmiştir. Özellikle 24 Nisan fobisi ve ABD başta olmak üzere Batı parlamentolarında alınacak olan sözde soykırım kararları endişesine bağlı olarak "komşularıyla sıfır sorun yaşama" azmi ve kararlılığını taşıyan Dışişleri diplo-

masisinin bir iyi niyet hamlesi sonucu ayrıntıları kamuoyundan gizlenen protokoller imzalanmıştır. Sınırların açılmasını öngören protokoller karşılıklı futbol maçı jestleşmeleriyle güçlendirilmeye çalışılmış ve sonraları açığa çıkan 100 bin kaçak Ermeni işçisiyle taçlandırılmıştır. Bu da yetmemiş Van Akdamar Kilisesi hızlı bir restorasyona tabi tutulmuş ve 19 Eylül 2010 tarihinde burada yapılacak olan toplu ayinin müjdesi verilmiştir. Fakat bu iyi niyet ve jestlerle dolu açılım girişimi de beklenen sonucu vermemiştir. Çünkü 24 Nisan kabusu gerçekleşmiş ve ABD başta olmak üzere bazı Batılı devletler yine "biraz havuç biraz sopa" politikaları gereği aba altından sopa göstermiş ve sözde soykırım kararı almıştır.

masisinin bir iyi niyet hamlesi sonucu ayrıntıları kamuoyundan gizlenen protokoller imzalanmıştır. Sınırların açılmasını öngören protokoller karşılıklı futbol maçı jestleşmeleriyle güçlendirilmeye çalışılmış ve sonraları açığa çıkan 100 bin kaçak Ermeni işçisiyle taçlandırılmıştır. Bu da yetmemiş Van Akdamar Kilisesi hızlı bir restorasyona tabi tutulmuş ve 19 Eylül 2010 tarihinde burada yapılacak olan toplu ayinin müjdesi verilmiştir. Fakat bu iyi niyet ve jestlerle dolu açılım girişimi de beklenen sonucu vermemiştir. Çünkü 24 Nisan kabusu gerçekleşmiş ve ABD başta olmak üzere bazı Batılı devletler yine "biraz havuç biraz sopa" politikaları gereği aba altından sopa göstermiş ve sözde soykırım kararı almıştır.

Yukarıda dikkat çekilen jestimize ve iyi niyetli girişimlerimize Ermeniler de beklenen olumlu tepkiyi göstermemiştir. Çünkü resmî varlık nedenlerini oluşturan üç önemli belge olan Ermenistan Bağımsızlık Bildirgesi, Ermenistan Bağımsızlık Kararı ve Ermenistan Anayasa'sındaki Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve milleti aleyhine olan hiçbir konu gündeme gelmemiş ve dikkate alınmamıştır. Bunların en kabul edilemez olanı ise Doğu Anadolu'nun Batı Ermenistan sınırları içerisinde gösterilmesidir. Bu açılımın olumsuz diğer bir yansıması da Türk millî kimliklerinden dolayı Ermenilerce her türlü işgal, eza ve cefaya maruz bırakılan ve kendimizi, çoğu zaman kâğıt üzerinde de olsa tek millet iki devlet söylemiyle özdeş kıldığımız Azerbaycanlı soydaşlarımızın topraklarının % 20'sinin işgal altında olmasının göz ardı edilmesi şeklinde olmuştur.

Açılımın bir diğer ayağı da Roman kökenli vatandaşlarımızı kapsamaktaydı. Bu açılımın da zihinlerde kalan en ilginç söylemi başbakan tarafından Romanların "birinci sınıf vatandaş" olarak ilan edilmesiydi. Bir diğer önemli yankısı da paralı organizasyonlarla Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden getirilerek İstanbul'da büyük bir spor salonunda toplanan vatandaşlara sunulan vaatlerdi. Bu vaatlerin en ilgi çekenini ise iki yıl içerisinde TOKİ aracılığıyla vatandaşların düşük maliyetli konut sahibi yapılmasıydı. Sonuç itibarıyla, Roman kökenli vatandaşlarımız için henüz somut herhangi bir adım atılmamış aksine bu tür bir sınıflandırmadan rahatsız olan diğer vatandaşların zihinlerine acaba kaçınıcı sınıf vatandaş oldukları sorusunu getirmiştir. Öte yandan gecekondularda veya varoşlarda çok ağır şartlarda barınmaya çalışan milyonlarca vatandaşın dünyası da yıkılmıştır.

Bir diğer açılım ayağı ise; bir yandan yargıda sakıncalı görülüp fişlenmeye maruz kalan ve öte yandan Türkiye Cumhuriyeti tarafından ötekileştirildiği iddia edilen Alevi kökenli vatandaşlara yönelikti. "Alevi Çalıştay" adı altında gerçekleştirilen çalışmalarda somut herhangi bir adım atılmazken dağ fare doğurdu misali Sivas Madımak Otelinin Özel İdare tarafından kamulaştırılmamasından öteye gidilememiştir.

Yaşanan bütün bu açılım uygulamalar, bin yılı aşan kardeşliğin sorgulanması ve iki binli yılların başında yok olmaya yüz tutmuş terör ve gözyaşının yeniden artmasıyla sonuçlanmıştı. Şayet açılım herhangi bir soruna ciddi bir çözüm üretme yolu ise ülkede yaşanan birçok sorunun çözümü noktasında daha ciddi açılımlara ihtiyaç duyulmaktadır. Ülke gündemini işgal eden ve bir an önce çözüm bekleyen sorunların başında şunlar gelmektedir:

2009 yılında kaybolan 1660 civarında çocuğun ağlayan analarının gözyaşlarının dindirilmesini,

- En küçük ölçekli depremde bile sönen ocakların acısının ve mağduriyetinin giderilmesini,
- Her yıl ortalama beş bin insanın canına ve yüz binlerin yaralanmasına yol açan trafik kazalarının önlenmesini,

- Özellikle işsizlik ve ekonomik sorunlardan dolayı yaşanan sosyal bunalımlar ve bunların sonucunda oluşan travmalar, intiharlar, boşanmalar ve buna benzer toplumsal trajedilerin çözülmesini,
  - Üniversite kuyruğunda bekleyen milyonlarca gencin ve yine öğretmenlik atamasını bekleyen yüz binlerle ifade edilen öğretmen adaylarının sorunlarına ilaç olabilecek programların geliştirilmesini,
  - Küçük bir park yeri için çıkan kavgada bile üç kişinin yaşamını kaybettiği ülkede yaşanan güvenlik sorununun halledilmesini,
  - Cezaevlerinin tutuklu ve hükümlüleri alamayacak duruma gelmesine yol açan yüksek suç oranının düşürülmesini;
  - Dış politika da bir küskün bir barışık tavırlardan vazgeçerek tutarlı bir tutum ve davranış içerisinde olunmasını
- sağlayacak açılımlara ihtiyaç duyulmaktadır. Aksi takdirde analar hep ağlayacaktır. ■

KAYNAKLAR

- 1- MC DOWALL, David (1989) *An Illustrated History of Britain*, England: Longman.
- 2- O'DRISCOLL, James (2009) *Britain*, Oxford: University Press.
- 3- MUSMAN, Richard (1982) *Britain Today*, London: Longman.
- 4- COLLIE, Joanne & Alex Martin (2000) *What's It Like?*, Cambridge: University Press.
- 5- KRAUS, Joe (1990) "How the Melting Pot Stirred America: The Reception Zangwill's Play and Theatre's Role in the American Assimilation Experience", *MELUS*, Cilt 24, No:3.
- 6- PARRILO, Vincent N. (1994) "Diversity in America: A Sociohistorical Analysis", *Sociological Forum*, Cilt 9, No:4.
- 7- RUMBAUT, Ruben G. (1997) "Assimilation and Its Discontents: Between Rhetoric and Reality", *International Migration Review*, Cilt 31 No:4.
- 8- SZUBERLA, Guy (1995) "Zangwill's *The Melting Pot Plays Chicago*", *MELUS*, Cilt: 20, No:3.
- 9- VECOLI, Rudolph J. (1996), "The signifiçance of Immigration in the Formation of an American Identity", *The History Teacher*, Cilt 30, No:1.
- 10- ZANGWILL, Israel. (1909) *The Melting Pot: A Drama in Four Acts*, New York.
- 11- ZINN, Howard. (2000) *Öteki Amerika*, çev. Seyfi Öngider, İstanbul: Aykırı Tarih.
- 12- NEVINS, Allan. & Henry Steele Commager (1951) *ABD Tarihi*, çev. Halil İnalçık, İstanbul: Doğu Batı.

* AKP Genel Başkan Yardımcı Sayın Hüseyin Çelik'in Aralık 2010 ayı içerisinde Adana Parti Okulunda yaptığı konuşmadan kısa bir not.